

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST

Zakladatel profesor Ing. Břetislav Chvála, doktor technických věd (DrSc.)

MĚSÍČNÍK SLOVANSKÉHO VÝBORU ČR

ROČNÍK XXV

ČÍSLO 260, LEDEN 2022

CENA 10 Kč

Svoboda, demokracie a solidarita protifašistických sil

Česká republika si na státní svátek Den boje za svobodu a demokracii a Mezinárodní den studentstva (MDS) připomněla dva 17. listopady – z roku 1939 a 1989. Stalo se již pravidlem, že první byl upozaděn, ačkoli 17. listopad 1989 by se nekal bez 17. listopadu 1939.

Tradičně uspořádala Nadace Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových ve spolupráci s Českým svazem bojovníků za svobodu a Studentskou komorou Rady vysokých škol vzpomínkovou slavnost před budovou Hlávkovy koleje v Jenštejnské ulici v Praze, odkud byli před 82 lety německými nacisty odvezeni čeští vysokoškoláci. „Bylo tomu 80 let, kdy představitelé spojeneckých vlád a studentských organizací v reakci na německou nacistickou represí prohlásili tento den za Mezinárodní studentský den a schválili o této záležitosti rezoluci... 17. listopadu 1941 přijal delegaci čs. studentů prezident Beneš a později následovalo uznání boje českých vysokoškoláků ze strany dalších státníků, F. D. Roosevelta, generála de Gaulla a hlav států dalších spojeneckých zemí,“ řekl v úvodu předseda prezidia Nadace Nadání profesor Václav Pavlíček. K hod-

notám, které toto protinacistické společenství spojovaly, patřily svoboda, demokracie a solidarita protifašistických sil. Univerzita v Oxfordu umožnila, jako výraz solidarity, v době války řadě čs. studentů dokončit své vzdělání a svou kvalifikaci využít pro vítězství ve válce nad nepřítelem. Perzekuce inteligence v okupované části Československa nebyla náhodná, podobný teror byl i v dalších okupovaných státech, vysvětlil Pavlíček.

Ale český národ nekapituloval a nepropadl malomyslnosti. Teror, který zasáhl zejména mladou inteligenci, se stupňoval a ještě v posledních dnech války došlo v Terezíně k hromadné popravě mladých členů levicové odbojové organizace Předvoj. Připomenutí 17. listopadu 1939 je záležitostí celého národa, všech generací a všech protifašistických sil v minulosti, a to již od prvních poválečných let, i v současnosti – o tom je profesor Pavlíček přesvědčen.

V proslovu připomněl památku Vojmíra Srdečného, jednoho z dvanácti set vysokoškoláků, zavlčených německými nacisty do KT Sachsenhausen. Srdečný, jenž hovořil u Hlávkovy koleje často, se ve vysokém věku dožil na-

Pražští komunisté u Hlávkovy koleje také uctili, tak jako každým rokem, památku dělníka Václava Sedláčka, medika Jana Opletala a dalších českých vysokoškoláků perzekvovaných nacisty FOTO – Monika Hoření

plnění i svého úsilí, aby se 17. listopad znovu objevil v kalendáři jako MDS.

První dějství nejtemnějšího období

Hlavním řečníkem byl bývalý prezident ČR Václav Klaus: „17. 11. 1939 je symbolem první-

ho dějství nejtemnějšího období našich novodobých dějin, éry německé okupace. V jejím šestiletém trvání nešlo pouze o životy studentů popravených a perzekvovaných, ale o osud našeho národa jako celku. Tehdy žijící věděli, že konečné řešení české otázky má nastat po Němci vyhrané světové válce,“ ře-

kl. Tragický osud popravených, utrpení studentů v koncentračních táborech, uzavření českých vysokých škol či pokus o likvidaci české inteligence nezlomily odpor národa vůči okupantům. To vše zapůsobilo na tehdejší i budoucí generace, zdůraznil Klaus.

(Pokračování na s. 2)

Výjimečný muž v dějinách Čechů a Slováků

Kroky občanů, kteří si váží odkazu Ludvíka Svobody (1895 až 1979), armádního generála, hrdiny dvou světových válek, v nichž bojoval za Československo, a prezidenta ČSSR, směřovaly 20. listopadu do jeho rodiště, obce Hrozatín na Vysočině.

Pětatadvacátého listopadu tomu bylo 126 let od jeho narození.

Do Hrozatína přijeli hejtman Kraje Vysočina Vítězslav Schrek (ODS) – a bylo tomu poprvé, co se památce Ludvíka Svobody poklonil nejvyšší představitel kraje; Marcela Ivančová, primátorka slo-

venského města Svidník, o jehož záchranu i poválečný rozvoj se Svoboda osobně zasloužil; Jaroslav Němec, nezávislý starosta Kroměříže, kde je Svoboda pochován; starostka Hrozatína Jana Uchytílová; první místopředseda ÚV Českého svazu bojovníků za

svobodu Rudolf Wittenberg; předsedkyně ÚV KSČM a europoslankyně Kateřina Konečná; předseda Společnosti Ludvíka Svobody (SLS) Ludvík Engel; prezidentův právník Václav Klusák; dále členové Klubu českého pohraničí a dalších vlasteneckých organizací, předsedkyně Komise mládeže ÚV KSČM Petra Prokšánová, předseda vysočinského KV KSČM Roman Ondrušek, předsedové OV KSČM ve Žďáru nad Sázavou a Třebíči Kamil Vejvoda a Marek Nevorál, komunistický krajský zastupitel Josef Zahradníček a další. Nevorál je též členem Zastupitelstva Kraje Vysočina.

Na úvod setkání pozdravil všechny účastníky vrtulník z 22. základny vrtulníkového letectva Vzdušných sil Armády ČR v Sedleci, který přeletěl nad hrozatínskou návsi a takto symbolicky vyjádřil úctu někdejšímu vrchnímu veliteli ozbrojených sil. Právě na návsi se nachází Svobodův rodný dům a Pamětní kámen, odhalený v roce 2013.

Projevil odvahu a čest

Generál Svoboda je pro hejtmana Vítězslava Schreka významnou osobností naší novodobé historie, v minulém století komplikované a složité. Projevilo obrovskou odva-

hu a čest jako člověk, voják, vojevodce a zasloužil se v boji za svobodu národa, jeho samostatnost a svébytnost.

Středoškolská pedagožka Miroslava Poláková z Uherského Hradiště připomněla osobní rysy a vroucí vlastenectví Ludvíka Svobody.

Když se v lednu 1943 loučil v dopise se svou rodinou před odchodem na frontu, vyjádřil v něm, že „snad se nevrátím, padnu, pak buďte si vědomi toho, že to muselo být, je to jen ode mne malá oběť pro národ, který musí žít“. Nevěděl, že jeho syn Mirek i oba švagři Eduard a Jaroslav Stratilovi byli již téměř dva roky mrtví, manželka s dcerou se ukrývaly za pomoci statečných lidí na Českomoravské vrchovině.

„Svou odvahou a obyčejnou lidskou dobrotou se obě ženy důstojně postavily po bok budoucího prezidenta republiky, kterého si celý český i slovenský národ nesmírně vážil,“ zdůraznila Poláková a obrátila se k profesorce Zoe Klusákové-Svobodové, Svobodově dceři, v jejichž silách nebylo se akce za sychravého počasí zúčastnit. Ujistila ji, že „nedopustíme, aby se na generála Ludvíka Svobodu zapomnělo“.

(Pokračování na s. 2)

Květiny k Pamětnímu kameni Ludvíka Svobody položili předsedkyně ÚV KSČM Kateřina Konečná, poslankyně Evropského parlamentu s členem ústředního výboru strany Josefem Čížem. FOTO – Jaroslav Adamík

Svoboda, demokracie a solidarita...

(Dokončení ze s. 1)

Dědictví odvahy, hrdosti a cti

První místopředseda ČSBS Rudolf Wittenberg je obětí německé perzekuce – jako dítě a našťastí přežil terezínské věznění. Označil 17. listopad za jeden z významných mezinárodních a československých odbojových svátků. Připomněl oběti studentských nepokojů v Norsku, Francii, Belgii, Holandsku, Jugoslávii, Řecku. Za projev sklídil povzbuzující potlesk od posluchačů.

Také předseda Studentské komory Rady vysokých škol Michal Farník připomněl odvahu a hrdinství českých vysokoškolských studentů.

„Dědictví odvahy, hrdosti, cti a překonávání těch nejtěžších překážek pro vyšší dobro si jako studenti neseme i dnes. Připomínání historických událostí dle něj studenti motivuje k tomu, aby se snažili aktivně zlepšovat společnost. Nikde jinde na světě nemají studenti takový vzor jako my tady v České republice a na Slovensku, zdůraznil.

Soustředme se na to, co nás spojuje

U Hlávkovy koleje hovořili také vrcholní představitelé Univerzity Karlovy a ČVUT. Rektor UK profesor Tomáš Zima uvedl: „Pojďme se více soustředit na to, co nás spojuje, než co nás rozděluje. Složitě otázky, které nás čekají, dokážeme v budoucnu rozřešit jen tehdy, pokud je budeme řešit společně. Jsem hrdý na to, že v důležitých historických momentech a i nedávno při epidemii covid byli naši studenti a pedagogové připraveni, odhodláni a stateční. Věřím tomu, že tomu tak bude i v budoucnu.“ Za ČVUT promluvil prorektor Radek Holý.

Po položení věnců a květin a české hymně zazpívané pěveckými sbory se zejména mladí účastníci vydali do Žitné ulice k pamětní desce připomínající střelbu do protiněmecké demonstrace 28. října 1939, při níž byl smrtelně zraněn student medicíny, místopředseda studentské samosprávy Jan Opletal a zabit dělník Václav Sedláček. Pamětní deska byla osazena péčí Socialistického

Čestná stráž Armády ČR a čestný prapor ČSBS u Hlávkovy koleje. Před mikrofonem hovoří předseda správní rady Nadace Nadání profesor Václav Pavlíček. FOTO – Monika Hoření

svazu mládeže na základě iniciativy Jozefa Leikerta.

Také u památníku v kasárnách v Praze-Ruzyni, kde byli čeští vysokoškoláci 17. listopadu před 82 lety internováni a devět jejich představitelů bez soudu ihned zastřeleno, se konalo další tradiční pietní setkání. Jménem ČSBS na něm promluvil středoškolská pedago-

ka Miroslava Poláková. Kytici zde položila delegace Slovanského výboru ČR v čele s jeho předsedou docentem Janem Minářem.

Zápas pokračuje

U Hlávkovy koleje se poklonili památce Jana Opletala a Václava Sedláčka, jakož i dalších Němci perzekvovaných českých studentů,

pražští komunisté, mezi nimi místopředsedové Ústředního výboru KSČM Petr Šimůnek a Leo Luzar, předseda Ústřední revizní komise Jiří Horák, předseda Ústřední rozhodčí komise Vladimír Chaloupka a další. Předsedkyně KV Praha Marta Semelová zdůraznila, že vždy tu bude komunistická strana, aby bránila mír.

Místopředseda ÚV KSČM Milan Krajča v projevu připomněl, že němečtí nacisté měli zavřít české vysoké školy „jen“ na tři léta, ovšem je známo, že to bylo až do konce německé okupace. Cílem byla likvidace české inteligence, po níž měla nastoupit likvidace celého českého národa. MDS je jediným mezinárodním svátkem, který má české kořeny, letos je tomu 80 let, co byl prohlášen. Zdůraznil, že i díky aktivitě komunistických zákonodárců byl navrácen do českého kalendáře. Je tu 32 let velká tendence připomínat jen 17. listopad 1989, poznamenal. Snaha o vymazání paměti národa je silná, doplnila Semelová. „Zápas za svobodu, sociální spravedlnost, za mír neseme dále.“ zakončil Krajča vystoupení u Hlávkovy koleje. (mh)

Výjimečný muž v dějinách Čechů a Slováků

(Dokončení ze s. 1)

Bude další biografie

„Naším úkolem je podávat pravdivý výklad a tím čelit neustálým zkreslováním historicko-vojenských událostí a snižování jejich významu. Zvláště nás znepokojuje usnesení Evropského parlamentu ze dne 19. září 2019 O významu evropské paměti pro budoucnost Evropy,“ uvedl Ludvík Engel, předseda společnosti, jež si vetkla do svého poslání udržovat světlou

památku Ludvíka Svobody. Společnost se podílela na vydání knihy Nemřažte naši historii. Na podzim 2022 se očekává vydání nové Svobodovy autobiografie, kterou zpracovává historik Jiří Fidler. Její křest se uskuteční právě ve Svobodově rodišti.

Václav Klusák připomněl neměnnou pravdu, že v boji s německým nacismem šlo o samotnou fyzickou existenci našeho národa. „Fašisté měli jasné představy, co s Čechy provést, měli k dispozici

všechny prostředky včetně efektivních, strašlivých továren na smrt, aby to provedli, a nebyť spousty statečných mužů a žen po celém světě, kteří se tomuto nebezpečí postavili a bojovali, tak dnes Češi, další slovanské národy, Romové, Židé a spousty dalších národů a skupin by byli uvaleni v kapitolce ‚Vyhazení‘ společně s ptákem dodo“. Těmto lidem, kteří vybojovali to, že tu dnes můžeme být, musíme prokazovat svou úctu, zdůraznil Klusák.

Pozdrav ze Svidníku

Primátorka Svidníku Marcela Ivančová položila věnec u Pamětního kamene Ludvíka Svobody. Její proslov se stal vrcholem setkání. Přivezla pozdrav z města, jež je 20 kilometrů vzdálené od Dukly, kde svou bojovou pouť naplno prožil i velitel 1. čs. armádního sboru Ludvík Svoboda, z místa, kde probíhaly urputné boje Karpatsko-dukelské operace. Jak primátorka zdůraznila, tyto boje zanechaly stopy v každém domě a každé rodině.

Svidničtí pořádají již 62 let každý rok Dukelský běh míru, jeden z nejstarších organizovaných dálkových běhů. Primátorka připomněla, že Svoboda je dvojnásobným čestným občanem Svidníku, přispěl k znovuzrození vesnice, dnes města, zasloužil se o výstavbu moderní nemocnice, zachránil město před zatopením, „a za to vše jsme mu dodnes vděční“, což je vyjádřeno i v jediné nadživotní soše Ludvíka Svobody z celého bývalého Československa, která stojí právě v centru Svidníku. Svoboda je výjimečným mužem v dějinách Čechů i Slováků, zakončila svůj projev primátorka Ivančová, který po skončení vysoce osobně ocenila europoslankyně Konečná.

(mh)

Čestná stráž vlastenců u Pamětního kamene Ludvíka Svobody FOTO – Monika Hoření

Při projevu v Hroznatíně hejtman Kraje Vysočina Vítězslav Schreck FOTO – Monika Hoření

Zleva primátorka Svidníku Marcela Ivančová a předsedkyně ÚV KSČM a europoslankyně Kateřina Konečná FOTO – Monika Hoření

Seagal přítelem Putina

Americký herec a několik let i ruský občan Steven Seagal (69) vstoupil do levicové prokremelské strany Spravedlivé Rusko. S odvoláním na hercova mluvčí o tom informoval moskevský deník RBK.

Strana je považována za loajální stávajícímu systému. Seagal je hrdina akčních filmů jako Nico; Těžko ho zabít; Muž s cejchem smrti; Přepadení v Pacifiku; Aljaš-

ka v plamenech; Boeing 747 v ohrožení; Glimmer Man; Tajný agent Jack T. či Kartel smrti. Seagal po vstupu do strany navrhl tvrdý postup vůči firmám, které poškozují životní prostředí. Je přítelem ruského prezidenta Vladimíra Putina, který hvězdu akčních filmů využívá jako diplomatického spolupracovníka. Rodák z Michiganu se hlásí k ruským předkům.

Jaká to byla volba Václava Havla prezidentem?

Když vypukla „sametová revoluce“, octla jsem se jednoho dne na pěší zóně uprostřed našeho města. Všechny myslitelné a z chodníku dosažitelné plakátovací plochy a plošky byly polepeny ručně psanými letáky, výzvami a provoláními. Odevšad vyzařovalo vzrušení, nejisté očekávání, okouzlující vidiny, přísliby, sny. Mírný stupeň všeobecného blouznění a davové sugesce. Po zóně se potulovaly agitační skupinky studentů. Zastavovaly a oslovovaly chodce. Jedna z nich si vyhlédla mne: „Dovolíte otázku? Kdo, myslíte, by měl být prezidentem a kdo ministerským předsedou?“ Ve shodě s tehdy převažujícím veřejným míněním jsem bez dlouhého uvažování odpověděla: „Prezidentem Alexander Dubček, premiérem Valtr Komárek.“ Tazatelé byli očividně zklamáni: „A co Havel?“ Ten mi vskutku na mysl nepřišel, ale bylo mi jich líto, a abych projevila trochu přátelské vstřícnosti, řekla jsem: „Havel? Ten by snad mohl být ministrem kultury.“

Smutek v duši, vzdalování ideálů

Václava Havla jsem znala jako autora absurdního dramatu, které mi nebylo nijak blízké. Ale pamatovala jsem si jeho vystoupení na IV. sjezdu Svazu čsl. spisovatelů r. 1967 a pamatovala jsem si jeho rozhovor s A. J. Liehmem z r. 1968. Obojí mi bylo sympatické. Na sjezdu Havel ocenil, že město Praha opravuje fasády domů. Přitom varoval, aby nezůstalo jen při vnějšku, ale se nezanedbával vnitřek. A to přirozeně nejen při renovaci domů, ale i v činnosti Svazu spisovatelů a celé společnosti a jejích struktur. Nikdo a nic by se nemělo ukrývat za libivými fasádami proklamací, všechna libivá hesla a ideje by se měly uskutečňovat, pronesl ve svém projevu Havel. V rozhovoru s J. A. Liehmem V. Havel vzpomínal, jak se jako malý chlapec mezi ostatními dětmi styděl za všechny výsady, kterých se mu jako synáčkovi bohatých rodičů dostávalo. V tom studu spatřoval i motivaci svého

příklonu k socialismu. Nikdy by mu prý ani nenapadlo chtít, aby rodině bylo vráceno dřívější bohatství. A pro socialismus ve smyslu zespolečnění výrobních prostředků prý byl vždycky. Tak to říkal roku 1968. Neměla jsem příležitost sledovat jeho další životní cestu. Jen mezi samizdatovou literaturou, která se mi dostala do rukou koncem 80. let, jsem objevila Havlův esej „Slovo o slově“. Získal si mě bezvýhradně. Byla to vybroušená a strhující úvaha o kráse a moci slova. (Brilantně ji pak přednesl Jan Tříska.) Autor takového eseje byl zřejmě hoden zastávat funkci ministra kultury ve vládě polistopadového Československa, myslela jsem si, když jsem ho agitujícím studentům navrhla. Nu, Václav Havel se nestal ministrem, stal se přímo prezidentem, jak si přáli studenti, kteří v těch popřevratových dnech v ulicích agitovali. V mých očích ho s budoucností národa a společnosti nic nespojovalo. Ale po čase jsem se od přátel ze zámoří dověděla, že on byl pro vedoucí roli v naší „revoluci“ vlivnými kruhy vytipován. Léta běžela a my jsme den za dnem se smutkem v duši sledovali, jak se vzdaluje všechno, co jsme roku 1989 očekávali, v co jsme doufali a věřili. Vzdalovala se sama idea Československa jako svobodného demokratického státu, kterým jsme v době mezi dvěma válkami byli. Vzdalovaly se vlastenecké ideály, které se již od 19. století kryly s hledáním sociální spravedlnosti. Vzdalovala se mezinárodní prestiž státu i národní hrdost občana, vědění o národní historii a tradicích, humanitní vzdělání, kultura a všelidová osvěta. A to nemluvím o ztrátě znárodněného průmyslu, združstevněného zemědělství, zlatého pokladu republiky, námořní flotily a o destrukci bezplatného školství, osvěty a zdravotnictví. Skončil čas, kdy nikdo nebyl příliš bohatý a nikdo příliš chudý.

Plané sliby synka z bohaté rodiny

Léta běžela a my jsme den za dnem byli svědky toho, jak kritik

Ilustrační snímek – skalní věže Českého Švýcarska. Zdroj: ceska-krajina.cz

„fasád“ šedesátých let sám fasády vytváří. Nástup nejmenovaného kapitalismu uváděl sliby důkladné ekonomické reformy, budováním republiky, v které nebudou ponižující přehradu mezi společenskými vrstvami, ale v které se všeobecně zlepšit životní úroveň. Ne-li, odstoupí on z funkce. A přes ty sliby mu nevdal nepřiměřený růst bohatství všech možných „prebendářů“ a ožebračení národa, srovnatelné jen s katastrofálním majetkovým převratem po Bílé hoře. Ani ho nenapadlo odstoupit. Zřejmě také zapomněl, že se styděl za privilegia synka bohaté rodiny a za bohatství vůbec. Restituoval rodinné bohatství a podporoval restituenty jiné.

Byl nakloněn restituovat i odsunutě Němce, přes platná historická usnesení vítězných mocností v Postupimi a v Paříži. Za odsun se jim omluvil. Sdílel zřejmě protičeské názory svého kancléře, „knížetepána“, který o sobě vyhlásoval, že není Čech, nýbrž Boeme. Česká země mu byla panstvím, nikoli vlastí. V. Havel nerespektoval rozdíl mezi nacionalismem a vlastenectvím, odsoudil lásku k národu jako inferiorní touhu příslušet k státu či smečce, vlast označil za dvorek, noru a nevětraný pelech, semenišť šovinismu, provincialismu, skupinového egoismu, xenofobie a rasismu a – speciálně v našich podmínkách – za projev krátkozrakého a sebeničivého „čecháčkovství.“

Z televizní obrazovky promlouval V. Havel jako první polistopadový prezident k národu, maje

Masarykovu bustu za hlavou. Hlásil se skutečně k odkazu prvního prezidenta a první republiky, byl to symbol, který ho k něčemu zavazoval, anebo to byla zas jen fasáda, vnějšek, který zakrýval odlišný vnitřek? T. G. Masaryk byl nositelem ideálu naší samostatnosti, národní suverenity, svobody, demokracie a humanity Československé republiky. Vznik a programová víze společného státu Čechů a Slováků byla jeho životním dílem a odkazem pro příští generace.

Neudržel společný stát

V. Havel v polistopadových zmaticích nedovedl společný stát udržet. Místo toho, aby se zasadil o všeobecně požadované referendum (podle sociologických průzkumů bylo 80 % Čechů a Slováků pro zachování společného státu), činil podivné kroky, kterými jen nahrával rozbjíječským tendencím a mocenským zájmům některých stranických vůdců, bez ohledu na hodnoty, které jsou nad stranami. Pamatuji se, že kdosi v parlamentě bil na poplach ne proto, že hrozí zánik společného státu, ale že hrozí „zánik zániku“! Že by se Češi a Slováci mohli dohodnout! A tak nerozhodla vůle občanů, jak by se v demokracii slušelo, ale vůle těch, kteří připravovali úmyslnou likvidaci společného státu, který byl naší největší novodobou hodnotou a odkazem prvního i druhého odboje. V. Havel však řekl: „Sám o sobě fakt, že dva státy se vynoří z jednoho, není tragédie. Nepocituji žádná sentimentální pouta vůči českosloven-

skému státu, nepřičítám nejvyšší hodnotu státu, ale spíše člověku a lidstvu.“ Je těžko uvěřit, že prezident k vlastnímu státu nic necítí. Čím mu byl Masarykův odkaz? A čím mu byl prezidentský slib věrnosti ČSFR? Také jen fasádou? T. G. Masaryk byl přítelem jižních Slovanů. Ještě v době rakousko-uherské nadvlády hájil jejich zájmy v říšském sněmu, vystoupil na jejich obranu v inscenovaném procesu, rád se s nimi sešel v Malé dohodě.

Pomáhal válečnickým silám

V. Havel se bohužel v době tragické války kolem rozpadu Jugoslávie angažoval na straně nepřátel její suverenity a jejího posledního obránce – Srbska. Nelidské bombardování civilních cílů v Bělehradě označil dokonce paradoxním epitetem – „humanitární bombardování“. T. G. Masaryk se od mládí zajímal o Rusko, o jeho historii, o jeho literaturu. Měl porozumění a sympatie pro opakované dějinné pokusy o překonání ekonomické a společenské zaostalosti pozoruhodné slovanské země, která se z objektivních důvodů opozdila v civilizačním vývoji za evropskými státy. Rusku věnoval třídílný spis „Rusko a Evropa“ a v žádném případě je nestavěl proti sobě.

Ne tak V. Havel. Patřil k politikům, kteří mají k Rusku apriorně negativní vztah. Podporoval výstavbu radaru v Brdech, proti Rusku, mrzelo ho, když se s výstavbou radaru přestalo. Chtěl Rusku ukázat, „že se ho nebojíme!“ V. Havel se ozdobil heslem „pravdy a lásky.“ Ale i to zůstalo pouhou fasádou. Vtělení obou principů do struktur NATO a americké vojenské moci udělalo z někdejšího disidenta jen nesvéprávného pomahače silám, které pod lživými záminkami rozpoutávaly války a ničily relativně prosperující státy na Blízkém východě i v Africe. Taková „pravda a láska“ má zvítězit? Nu, dnes bych V. Havla nenavrhl už ani do funkce ministra kultury.

STANISLAVA KUČEROVÁ

Schizofrenie Jense Stoltenberga?

Nejvyšší představitel NATO, generální tajemník Jens Stoltenberg prohlásil, že usiluje o svět bez jaderných zbraní. Jak bohulibé. Ale jeho prohlášení má ne jedno, ale hned několik ALE. První své ALE vyslovil několik dní před tímto prohlášením, když směrem k Německu prohlásil: „Německo může rozhodovat o tom, jestli mají být jaderné zbraně na jeho území. Alternativou tomu ale budou jaderné zbra-

ně v jiných evropských zemích, mimo jiné i východně od Německa.“ Není složité si představit, o které země na východ se jedná. Tím by se západní jaderné zbraně v podstatě přesunuly na ruskou hranici. Je možné to považovat za rozumné? Bude to situace v Evropě stabilizovat? Opět není složité najít odpověď a člověk přitom nemusí být vojenským expertem.

Druhé ALE vyslovil Stoltenberg přímo v návaznosti na své

bohulibé úsilí, když řekl, že všichni spojenci z NATO nechtějí být součástí Smlouvy o zákazu jaderných zbraní??? Zdá se mi to??? Přece pokud usilují o svět bez jaderných zbraní, měl bych mít zájem o to, podpořit jakoukoli snahu o jejich zákaz. Bylo by naivní si myslet, že po podpisu takovéto smlouvy, hned druhý den jaderné zbraně zmizí ze světa, ale pokud prohlásím, že nechci být součástí takového spole-

čenství, a hned vzápětí, že usiluji o svět bez jaderných zbraní, není to podivné? Smlouva o zákazu jaderných zbraní nabyla platnosti 22. 1. 2021. Podepsalo ji 86 států a doposud 51 i ratifikovalo.

Další ALE z prohlášení Stoltenberga zní: „NATO bude zachovávat jaderné zadržování.“ Zadržování! Může být za zadržování považováno stěhování a přibližování se ke svému protivníku? Může být za zadržování považována eskalace napětí? Pořád máme přece v paměti Karibskou krizi z 60. let minulého století, kdy po rozmístění raket PERSHING v Turecku, dovezl SSSR rakety na Kubu. Dle různých svědectví se tehdejší svět velmi přiblížil k celosvětové válce. Může někdo usilovat o něco podobného i v dnešní době?

Ilustrační foto – Rusko má ve výzbroji také skvělé moderní tanky.

Také si přece pamatujeme, kdo jako první a jediný použil atomové zbraně. A to přitom na civilní cíle. Popelem lehla dvě velká japonská města s desítkami tisíc obětí. Je Německo opravdu natolik suverénní, aby mohlo odmítnout na svém území americké zbraně? Nejedná se spíše o vynucený krok, právě z důvodu přiblížení těchto zbraní k potenciálním cílům? MIROSLAV HAVLÍK

Události na Donbasu připomínají genocidu

Ruský prezident Vladimir Putin loni 9. prosince dle agentury TASS prohlásil, že mu události na Donbasu připomínají genocidu. Svůj názor odůvodnil na zasedání Rady pro rozvoj občanské společnosti a lidských práv rostoucí rusofobii.

Část dvou oblastí na východě Ukrajiny, Doněcké a Luhanské,

ovládli proruští aktivisté. Kyjev chce získat správu nad touto částí země zpět. Aktivisté ale žádají rozsáhlou autonomii. Jednání o politickém řešení na Donbasu, odkud jsou z dělicích linií mezi aktivisty a ukrajinskými silami stále hlášený střety, jsou zatím bezvýsledná. Moskva říká, že Kyjev chce přistoupit na silové vojenské řešení.

Přitom ale viní Kreml, že připravuje útok. „To, co se nyní děje na Donbasu, velmi dobře vidíme, známe. To samozřejmě velmi připomíná genocidu,“ řekl Putin v reakci na poznámky na toto téma ředitele státní informační agentury Rossija segodnja Kirila Vyšinského. Za první krok ke genocidě označil Putin rusofobii. (ČTK)

Neušlo nám

■ Setkání zástupců Ruska a Ameriky

V rakouském hlavním městě se loni 17. listopadu setkali zástupci RF a USA, aby projednali bilaterální otázky. Ředitel odboru ministerstva zahraničních věcí Alexandr Darchijev a zástupce náměstka ministra pro evropské a euroasijské záležitosti Christopher Robinson vedli delegace, které jednaly o činnosti diplomatických misí. Bude zajímavé sledovat kroky nové české vlády. **tass.ru**

■ Potopilo NATO ruskou ponorku Kursk?

Bývalý velitel Severního loďstva, admirál Vjačeslav Popov, prohlásil, že je velice pravděpodobné, že ruská ponorka Kursk se v roce 2000 potopila po srážce s ponorkou NATO, která ho při ruském vojenském cvičení sledovala a nebezpečně blízko se přiblížila. Dle jeho mínění došlo k nárazu na příď ruské atomové ponorky, došlo k explozi torpéd a ponorka šla ke dnu.

„Rovněž druhá ponorka byla poškozena, a proto také ležela na dně. Signály SOS nevyvolal Kursk, ale právě tato druhá ponorka, která se nacházela poblíž a byla poškozena,“ dodal admirál.

spatniknews.com

■ Atomový ledoborec „Sibiř“

Atomborec projektu 22220 byl v Petrohradu spuštěn na vodu a odplul do Finského zálivu, kde začnou jeho terénní zkoušky, sdělil zástupce Baltijského závodu, kde tyto stroje staví. Ledoborec měl být předán do konce roku 2021 zákazníkovi, tedy společnosti Rosatom.

Jaderné ledoborce projektu 22220 o výkonu 60 MW jsou v současnosti největší a nejvýkonnější na světě. Jsou nutné k zajištění podpory plavidel během cesty Severní cestou v Arktidě. Délka plavidla je 173,3 metru, šířka 34 metrů, výtlak 33,5 tisíce tun.

ria.ru

■ Pamětní deska a strom Míru

Při příležitosti 100. výročí narození československého politika Alexandra Dubčeka mu byla v parku Slávy v Nižním Novgorodě odhalena pamětní deska a zasažen dub.

Slavnostní události se zúčastnili slovenský ministr zahraničních věcí Ivan Korčok, český a slovenský velvyslanec v Rusku Vítězslav Pivoňka a Lubomír Rehák spolu s Dubčkovým synem Pavlem a ruskými představiteli. Alexandr Dubček zde v letech 1933 – 1938 žil s rodiči, jeho otec pracoval v závodě GAZ. S ministrem přijela početná delegace podnikatelů, zástupců vzdělávacích institucí a dalších organizací, která se zúčastnila přímých dvoustranných jednání s ruskou stranou.

Mimo jiné ministr a členové delegace uctili minutou ticha památku vojáků Nižního Novgorodu, kteří zahynuli během Velké vlastenecké války. **tass.ru**

Stranu 4 připravili a redigovali Miroslav Havlík a Jan Jelínek

Třicet let od nezákonného rozbití SSSR

Osmého prosince 1991 proběhla největší geopolitická katastrofa v historii lidstva. V Bělověžském pralese 8. prosince 1991 Boris Jelcin, Leonid Kravčuk a Stanislav Šuškevič, bez jakýchkoliv zákonných pravomocí a porušením výsledků referenda ze 17. března 1991, s otevřeným shovívavým postojem Michaila S. Gorbáčova, tajně bez ohledu na lid, podepsali dohodu, že „Svaz SSR jako subjekt mezinárodního práva a jako geopolitická realita přestává existovat.“ Jedním škrtem pera „zrušili“ obrovskou zemi s téměř třemi sty miliony obyvatel.

Rozpadem SSSR se desítky milionů etnicky ruských občanů ocitly v zahraničí. Od počátku 90. let se populace Ruska snížila o deset až jedenáct milionů. I bez ohledu na ztrátu neruské populace bývalých sovětských republik jsme již ztratili více lidu než ve dvou světových válkách dohromady! Ještě dříve stejní lidé, kteří za jedno sezení v Bělověžském pralese zničili to, co bylo postaveno za předchozích sedmdesát let, zradili socialistický tábor (vytvořený cenou milionů životů ve druhé světové válce a ve Velké vlastenecké válce). Vědomě provedli deindustrializaci, zabrzдили zemědělství, odtrhli od největší světové mocnosti

Svazu – ano! Rozbití – ne! Tak vyslovili svůj pevný a vlastenecký názor rozhodní odpůrci rozbití SSSR

FOTO – Strana pracujících na Donbase

čtrnáct republik, které předtím byly ekonomicky spojeny v jediný mechanismus.

Pokud se chceme podívat ještě hlouběji, pak vidíme zchudnutí obyvatelstva, rozpad ekonomiky, vědy, armády, růst kriminality, mezinárodních konfliktů, válku v Čečensku, všechny konflikty v postsovětském prostoru, sérii

oranžových revolucí, expanzi NATO na východ, válku a rozpad Jugoslávie, arabské jaro, válku v Sýrii – to vše je výsledkem geopolitické kapitulace, vzdání se nejdříve socialistického tábora, a pak Sovětského svazu.

Existuje takový pojem v politologii jako „vakuum síly“. Všechno, co bylo ve spěchu zrazeno

a vzdáno, rychle zaplnily a dobyly země NATO, které přijaly naši geopolitickou kapitulaci. A celý svět je dodnes otráven hlavně kvůli událostem z konce osmdesátých a začátku devadesátých let minulého století.

Prohlášení Strany pracujících na Donbase z 8. prosince 2021 přeložil Jaromír Vašek

Rusko se brání rozšiřování NATO na východ

Jestliže by Rusko vojensky napadlo Ukrajinu, postihnou jej drtivé ekonomické sankce, kasal se prezident USA Joe Biden na prezidenta Ruské federace Vladimira Putina.

Oba státníci spolu mluvili loni 7. prosince prostřednictvím video-rozhovoru mezi Bílým domem a rezidencí na černomořském pobřeží v Soči. Biden přitom vyslovil hluboké znepokojení USA a jejich evropských spojenců nad navyšováním ruských sil v okolí Ukrajiny a pohrozil, že USA se spojenci v případě vojenského stupňování napětí odpoví ekono-

mickými a dalšími opatřeními. Rovněž zahlasil, že podporuje svrchovanost a územní celistvost Ukrajiny a ruského prezidenta žádal o uvolnění napětí a k návratu k diplomacii.

Putin záhy zchladil Bidenovo pokrytectví a bezbřehou troufalost a žádal záruky, že nebude ohrožováno. „Rusko stojí o spolehlivé právně zajištěné garance, které vyloučí rozšiřování NATO na východ a přesuny útočných zbrojních systémů do států poblíž Ruska,“ sdělil Kreml v prohlášení. Putin dále vyjádřil nelibost nad provokacemi Kyjeva na východě Ukrajiny

vůči Doněcké lidové republice a Luhanské lidové republice. Navrhl také Bidenovi, aby Ruskem a USA byla zrušena všechna omezení, vztahující se k diplomatickým misím obou států.

Červenou nelze překročit

Již dříve V. Putin varoval agresivní pakt NATO, aby na Ukrajině nepřekročil tzv. červenou čáru rozmístěním určitých raket na ukrajinském území. To by pak Rusko bylo donuceno jednat!, zdůraznil. Běloruský prezident Alexandr Lukašenko řekl, že by bylo možné rozmístit ruské jaderné zbraně na

území Běloruska, pokud by se jaderné zbraně Severoatlantické aliance ocitly v Polsku.

Ještě před videokonferencí Putina s Bidenem ruský státník uvedl: „Jestliže se na území Ukrajiny objeví nějaký druh útočných systémů, doba letu do Moskvy bude sedm, osm minut a v případě hypersonických zbraní pět minut. Jen si to představte. Co máme dělat při takovém scénáři? Budeme muset vytvořit něco podobného ve vztahu k těm, kteří nás takto ohrožují. A můžeme to udělat hned.“ V této spojitosti Putin připomněl, že Rusko otestovalo novou námořní hypersonickou střelu, která má být předána ozbrojeným silám počátkem roku 2022. Má rychlost devětkrát vyšší než je rychlost zvuku.

Ramena již dříve silácky nahrblil generální tajemník NATO Jens Stoltenberg, když utrousil, že „pokud Německo odmítne jaderné zbraně, tak ty mohou být umístěny v jiných evropských zemích, a to i ležících na východ od Německa.“ Rusku nehorázně vyhrožoval i ministr zahraničí USA Antony Blinken. **(ČTK, JEL)**

Videokonference V. Putina s J. Bidenem FOTO – ČTK/ AP

Žák opravil prezidenta Vladimira Putina

Kreml se zastal žáka, který si troufl při zahájení školního roku a lekcí dějepisu s prezidentem Vladimírem Putinem, vysílané v přímém televizním přenosu, opravit chybný údaj od hlavy státu. Ředitelka školy následně vytkla školákovi „drzost“.

Spor se týkal tzv. velké severní války, kterou vedlo Rusko za cara Petra Velikého proti Švédsku; dle Putina trvala sedm let, zatímco žák správně uvedl, že ve skutečnosti se

válčilo v letech 1700 až 1721, tedy 21 let. Putin hned žákovi poděkoval za opravu.

„Jsme přesvědčeni, že nikdo dítě nevyloučí ze školy, a tím spíše dítě tak talentované a s takovými znalostmi. Nebyla to žádná drzost,“ uvedl před novináři prezidentův mluvčí Dmitrij Peskov. Kreml nesdílí stanovisko ředitelky školy, která dle médií označila chování žáka za „drzost vlastní mládí“ a za projev nezkušenosti ve styku s dů-

ležitými lidmi. Žák měl dle ní projevít skromnost a neopravovat prezidenta; skromnosti se však naučí až věkem. „Rozhodně s ředitelkou školy nesouhlasíme a doufáme, že chování žáka nepodrobí kritice,“ řekl Peskov dle TASS. Mluvíci připomněl, že sám Putin často opravuje jiné ohledně přesnosti a správnosti faktů.

Putin má sice „skutečně fenomenální znalosti o dějinách“, ale vždy je připraven vyslechnout

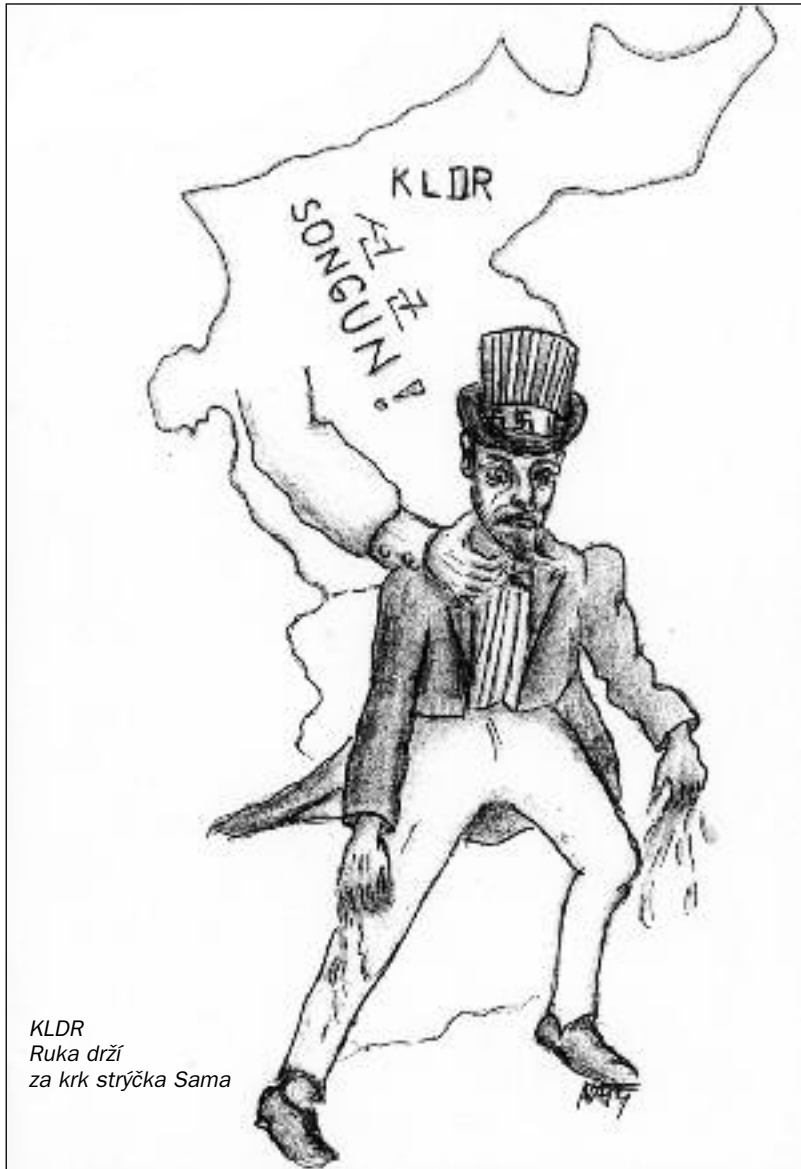
upřesnění, ať z úst dítěte či specialisty.

„Chlapec je chlapík! Doufáme, že ho nikdo kritizovat nebude,“ řekl mluvčí Kremlu. Peskov nevysslovil jméno chlapce, ale podle Kommersantu si prezidenta troufl opravit Nikanor Tolstych. Deník zažertoval, že každopádně Nikanora nepošlou do vyhnanství dále než za polární kruh do Vorkuty; do tamní školy číslo 35 totiž Tolstych dochází.

Nemlčeli jsme, nemlčíme a mlčet nebudeme! Kam vstoupila bota amerického vojáka, tam nerozkvetly ani vlčí máky. Korejský lid neustoupil teroru Spojených států amerických

Americký útok v Koreji trval již osm měsíců. V této době překonal lidožrout MacArthur nejzvířetější imperialistické zločiny dějin včetně hitlerovského barbarství. 10. února 1951 zaslal ministr zahraničních věcí Korejské lidové republiky Organizaci spojených národů prohlášení o amerických zločinech v Koreji. Je to obraz nejpodlejší ukrutnosti amerických intervencí. Wall Street se už ani netají svým úmyslem vyvraždit všechny korejský lid. 10. února přiznává New York Herald Tribune, že cílem americké agrese v Koreji je „vražda“ (the objectives are homicidal).

Většina lidu spojených států si přála ukončení války. Potvrzuje to zvláštní zpravodaj listu francouzského finančního kapitálu Le Monde v Koreji. Charles Favrel, ve svém článku ze 14. února. Píše v něm: „Od Fenjanu až k Hunghamu se vraždilo při světle lampiónů.“ To bylo v době, kdy MacArthur hnal svá útočná vojska ke korejsko-čínským hranicím. Po porážkách, které utrpěl od Korejské lidové armády a čínských dobrovolníků, nařídil MacArthur vyhlazení celé Koreje. Charles Favrel o tom podává ve své zprávě tento obraz: „Je dokázáno, že bilance americké intervence je katastrofou, která nechává zemi vykrváčenou a lid vyhladovělý a zničený. Na 200 kilometrů, říká Favrel, je Korea v plamenech, je zapalována vesnice po vesnici, dům po domu, podle techniky, kterou zahájily Attilovy hordy.“

K L D R
Ruka drží
za krk strýčka Sama

Korejská válka (1950–1953) vypukla necelých pět let po osvobození země od japonské nadvlády a necelé dva roky od založení K L D R. Pod moudrým a pevným ve-

dením Kim Ir Sena se armáda a lid K L D R jediným vzdušným pozvledli proti agresorovi a USA poprvé ve své historii utrpěly krutou porážku.

Blokáda Kuby. Spojené státy americké si pokoj nedají

Rozdmýchávání nepokojů uvnitř státu, hlavně ovlivňování nezkušené mládeže, nepravdivé televizní zpravodajství. Kuba tomu čelí již šedesát let. Spojené státy

nejsou však veškerý americký lid. I ten se bouří, avšak o tom USA mlčí. Stejný scénář nyní probíhá v Bělorusku a v Ruské federaci. Nepravdivé zpravodajství na bělo-

rusko-polské hranici. Jsme pro přátelství mezi národy. Pravda vždy zvítězí, musí se ale za ni tvrdě bojovat.

(NW)

Milé setkání na velvyslanectví Kubánské republiky, konaném v sobotu 4. prosince 2021. Uprostřed Danilo Alonso, mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Kubánské republiky v České republice, zleva nová konzulka velvyslanectví Vanesa Ortego, zprava manželka velvyslance a Marta Semelová. Za přátelství mezi národy.

Cichanouský za mříže na 18 let

Běloruský soud loni 13. prosince poslal do vězení na 18 roků Sjarheje Cichanouského, manžela vůdkyně běloruské opozice Svjatlany Cichanouské, která nyní pobývá v emigraci. Cichanouski byl poslán za mříže za přípravu a organizování masových nepokojů

a podněcování k sociální nenávisti. Sdělila to běloruská státní agentura BelTA. Kromě Cichanouského jdou bruchť do chládku také bývalý prezidentský kandidát Mikolaj Statkevič, Ihar Losika, Vladimír Cyhanovič, Dzmitrij Papov a Arejom Sakova, kteří štváli vůči

režimu, právoplatně zvoleného prezidenta Alexandra Lukašenka. Soud jim vyměřil vězení od 14 do 16 let vězení. Šestice byla obviněna mimo jiné za to, že v době předloňských prezidentských voleb hodlala zorganizovat v Bělorusku hromadné nepokoje. (jel)

Zasněžené trosky zůstaly v místech, kde stály továrny hlavního města severní Koreje – Pchjongjangu. Něco takového se nesmí opakovat!

Ani nejhorší řádění nezachránilo však americké barbary před porážkou, o čemž svědčí obrázek utíkajících imperialistických vojsk, nesoucích s sebou svého raněného.

Usko požaduje stažení vojsk Pojených států

FEJETON

Uské ministerstvo zahraničních věcí varovalo mezinárodní společenství před agresivními přesuny armádních jednotek v Pojených státech. Podle mluvčí ministerstva Zarie Macharové se velké množství techniky stěhuje do blízkosti hranic s Exikem. Z jejího vyjádření vyplývá, že armáda Pojených států a jejich spojenec Alifornie přesunují velké množství techniky k jižní hranici, což svědčí o agresivním chování Pojených států. „Usko je extrémně znepokojeno chováním Pojených států a vyjadřuje důsledný protest,“ prohlásila Macharová. Podle informací uské zahraniční rozvědky, jak vyplývá z jejich snímků z Kosmosu, se jedná o přípravu na vtrže-

ní do sousedního státu a svržení zákonného vládního režimu. Ministr obrany Pojených států Aloyd Lustin prohlásil, že se jedná o plánovaný přesun jednotek na společné cvičení se spojencem Alifornií. „Jedná se o naše vojáky a naši techniku, která se pohybuje na našem teritoriu. My sami rozhodujeme, co se děje na našem území,“ prohlásil šéf Entagonu. Naproti tomu uský ministr obrany se domnívá, že se jedná o velice nebezpečnou situaci.

„Vývoj situace bedlivě sledujeme. Naši exičtí přátelé by neměli sami čelit tomuto agresivnímu chování. Jsme připraveni, samozřejmě na žádost exičkých úřadů, vyslat vojenskou pomoc,“ prohlásil Sojgu.

MIROSLAV HAVLÍK

Příprava k válce s Ruskem?

Rusko začne vytvářet proti hrozby, jestliže se Severoatlantická aliance odmítne smluvně zavázat k svému nerozšiřování o Ukrajinu a nevyslyší bezpečnostní návrhy Ruska. Dle Ria Novosti to řekl 18. prosince Alexandr Gruško, náměstek ruského ministra zahraničních věcí. „Západ má dvě možnosti: buď přistoupit k bezpečnostním návrhům Ruska s vážností, nebo mít co do činění s vojensko-tech-

nickou alternativou. Pak už ale bude pozdě ptát se, proč jsme učinili taková rozhodnutí, proč jsme rozmístili takové (zbraňové) systémy,“ dodal. V rozhlasě Govorit Moskva prohlásil senátor Alexej Puškov, že rozšiřování vojenské spolupráce NATO a Ukrajiny „je v podstatě přípravou k válce s Moskvou.“ Rusko tlačené natovskými dobrodruhy do kouta stěží couvne těmto dravcům! (CNN, jel)

Špioni NATO ohrozili civilní lety nad Černým mořem

Při leteckém incidentu nad Černým mořem se podařilo zabránit katastrofě, řekla loni 5. prosince mluvčí ruské diplomacie Marija Zacharovová. Letadlo ruských aerolinek Aeroflot muselo změnit kurz, aby se vyhnulo zde operujícímu průzkumnému letounu Severoatlantické aliance.

„Podařilo se zabránit katastrofě. To ale neznamená, že NATO

a USA mohou nadále beztrestně riskovat životy (našich lidí),“ uvedla v prohlášení Zacharovová. Dle ruské agentury pro civilní letectví (Rosavijacija) se incident stal ráno, kdy špionážní letadlo rychle klesalo a dostalo se do dráhy letu airbusu společnosti Aeroflot z Tel Avivu do Moskvy. Na palubě stroje bylo 142 lidí. „Směr a výška civilního letadla byly oka-

mžitě změněny,“ uvedla Rosavijacija pro agenturu AFP a dodala, že posádka špionážního letadla nereagovala na zprávy od řízení leteckého provozu.

Dle ruské agentury Interfax ruské letadlo kleslo o 500 metrů, aby se vyhnulo průzkumnému letounu, který piloti Aeroflotu viděli z kokpitu. Další menší letadlo, Challenger 650, letící do Skopje z ruského letoviska Soči, kvůli průzkumnému letounu také změnilo kurz. „Zvýšená aktivita letadel NATO v blízkosti ruských hranic vytváří riziko nebezpečných incidentů

s civilními letadly,“ uvedla Rosavijacija.

Ruský prezident Vladimir Putin v telefonickém rozhovoru s tureckým protějškem Recepem Tayyipem Erdoganem kritizoval počínání ukrajinské armády, která nasadila Ankarou dodané bezpilotní letouny proti proruským povstalcům na Donbase. Ruský prezident v souvislosti s používáním tureckých bojových dronů Ukrajinou kritizoval „destruktivní politiku“ Kyjeva, jejímž cílem je „podkopat Minské dohody“ z roku 2015. Putin v rozhovoru zopakoval požada-

vek, aby Ukrajina „upustila od všech pokusů o použití síly na Donbase“. Ukrajina to odmítá a naopak viní Rusko, že u hranic shromáždilo bezmála 100 000 vojáků.

Rovněž běloruské ministerstvo obrany oznámilo, že si v reakci na narušování svého vzdušného prostoru Ukrajinou předvolalo ukrajinského vojenského atašé. Minsku předal protestní notu, uvedla agentura Reuters. Vztahy mezi Běloruskem a Ukrajinou se výrazně zhoršily.

(rj)

Putin žádá právní záruky bezpečnosti země

Prezident Vladimir Putin trpělivě očekával, že USA zahájí jednání o bezpečnostních zárukách pro Rusko

FOTO – ČTK/AP

Ruský prezident Vladimir Putin loni 14. prosince znovu naléhal na okamžitá jednání s útočným vojenským paktem NATO a Spojenými státy ohledně bezpečnostních záruk Rusku. Učinil tak podle Kremlu v telefonickém rozhovoru s finským prezidentem Saulim Niinistöm, jehož země bývá tradičním zprostředkovatelem mezi Ruskem a Západem, jakož i s francouzským prezidentem Emmanuelem Macronem. Putinovy kroky se odehrávají na pozadí stoupajícího napětí u rusko-ukrajinských hranic, kde se soustřeďují nejen ruské vojenské síly.

„Vladimir Putin zdůraznil potřebu okamžitého zahájení jednání s USA a NATO s cílem definovat právní záruky bezpečnosti naší země,“ uvedl Kreml po Putinově rozhovoru s finským protějškem. Stejně poselství zdůraznil Kreml i po telefonátu Putina s Macronem.

„Ruský prezident zdůraznil důležitost okamžitého zahájení mezinárodních jednání o poskytnutí právně závazných záruk, které (by) zabránily jakémukoliv rozšiřování NATO na východ a rozmístění (aliančních) zbraní ohrožujících Rusko v sousedních státech, zejména na Ukrajině,“ napsal Kreml v komuniké.

Sankce dosud neúčinné

Agentura AFP poznamenala, že západní sankce, přijímané proti RF od roku 2014, jsou neúspěšné a nemají valný vliv na ruskou politiku. Rusko dle Západu dál poskytuje politickou, hospodářskou i vojenskou podporu proruským povstalcům, kteří na východě Ukrajiny již téměř osm let bojují s vojsky prozápadní vlády v Kyjevě. Ve skutečnosti ale vedou obrannou válku před snahou Kyjeva ruskojazyčnou většinu v regionu zničit. Západní země odmítají vyloučit další rozšiřování NATO s tím, že suverénní státy si své spojence mohou a musí vybírat svobodně bez vnějších vlivů. Naopak Putin v rozhovoru s finským protějškem opět obvinil Ukrajinu z porušování mírových dohod z Minsku a ze snahy vyřešit konflikt na východě Ukrajiny násilím. Ukrajina si navíc dle AFP poslední měsíce stěžuje na neochotu Západu podpořit Kyjev i v praxi, kritizuje zablokování procesu svého přiblížování k NATO a překážky v dodávkách zbraní. Prezident Volodymyr Zelenskyj v interview italskému tisku obvinil Německo, že nedávno zabránilo Ukrajině získat zbraně proti dronům a proti odstřelovačům. „V některých hlavních městech vládne strach,“ postěžoval si dle ČTK Zelenskyj listu La Repubblica. (rj)

Rozšíření NATO na východ by mělo vážné následky!

Pokud se NATO rozšíří na východ, bude to mít vážné důsledky, upozornil náměstek ruského ministra zahraničí Sergej Rjabkov v rozhovoru pro list Izvestija. Agentuře Ria Novosti řekl, že žádná ruská invaze na Ukrajinu se nekoná a ani k ní nemůže dojít, a obvinil USA, že jsou k myšlence ruského vojenského vpádu do sousední země „nevysvětlitelně upnuté“. Provokují.

„To, co děláme na našem území, se jich prostě netýká. Nemají morální ani politické právo nastolovat otázku v této rovině,“ citovala diplomata Ria Novosti. V interview pro list Izvestija Rjabkov uvedl, že „nespoutané“ rozšiřování NATO v posledních desetiletích ukázalo, že západní sliby a závazky mají

jen malou cenu, pokud nejsou právně podloženy. „Členové NATO tvrdí, že každá země má právo sama rozhodovat, jak zajistí svou bezpečnost – včetně vstupu do vojensko-politických aliancí. Chci ale zdůraznit: svoboda vstupovat do svazků nemůže být absolutní. Je to jako v lidské společnosti, svoboda jednotlivce končí tam, kde zasahuje do svobody druhého,“ prohlásil Rjabkov.

Moskva proto bude vystupovat proti rozšiřování NATO. „A pokusy prezentovat věc tak, jako by zde Rusko nemělo právo veta, jsou pokusy s nevhodnými prostředky. Budeme si stát za svým: pokud protivníci půjdou proti tomu, uvidí, že jejich bezpečnost nebude posílena – důsledky pro ně budou

vážné,“ dodal. Západ i Kyjev Moskvě zazlívají, že se k ní v roce 2014 připojil na základě právoplatného referenda Krym a viní Moskvu z podpory proruských aktivistů, kteří ovládají východ Ukrajiny.

Moskva zapojení do konfliktu odmítá. Ruský prezident Vladimir Putin během telefonátu s americkým protějškem Joe Bidenem požadoval závazné záruky nerozšiřování NATO na východ. Šéf Bílého domu naopak hrozil lídrovi Kremlu, že USA a jejich spojenci zareagují na případnou vojenskou eskalaci mezi Ruskem a Ukrajinou tvrdými ekonomickými a dalšími opatřeními. Západ se neustále snaží situaci vyostřovat.

(čtk)

Rusko si přeje řešit spory mírovou cestou

Moskva 17. prosince zveřejnila návrhy dokumentů s bezpečnostními zárukami, jež požaduje od USA a NATO. Zahrnují mj. závazek útočného vojenského paktu NATO, že se nerozšíří o Ukrajinu a že upustí od vojenských aktivit na Ukrajině, ve východní Evropě, na Kavkaze a ve Střední Asii.

Dle náměstka ruského ministra zahraničí Sergeje Rjabkova ale postoj USA a NATO k návrhům zatím není příliš povzbudivý. Mluvčí Bílého domu Jen Psakiová řekla, že Spojené státy návrhy viděly, nehodlají vůči nim zaujímat postoj bez koordinace s Evropou.

Rusko jen reaguje na to, co považuje za ohrožení vlastní bezpečnosti vyplývající ze stále těsnějších vztahů Ukrajiny s NATO a z jejího záměru vstoupit do NATO. Dle Moskvy soubor bezpečnostních záruk obsažený ve dvou dokumentech, které navrhla Washingtonu, je způsob, jak zmírnit napětí v Evropě a vyhnout se vojenské konfrontaci. Ruští představitelé dali najevo velký zájem o to, aby jednání s USA o navržených bezpečnostních zárukách začala co nejdříve.

Rjabkov velké nadšení pro to na druhé straně nevidí. „Zatím nemáme důvod říkat, že jsou USA připravené začít jednat, jak navrhuje, protože to dělá odkládat nelze,“ konstatoval. Moskva krom jiného požaduje od Spojených států závazek, že nebudou vytvářet základny na území států, které byly součástí bývalého Sovětského svazu a nejsou členy NATO. USA by také dle představ Kremlu nesměly s těmito bývalými sovětskými republikami rozvíjet dvoustrannou vojenskou spolupráci.

Ruský návrh příslušné dohody rovněž například počítá s tím, že Rusko a USA na sebe vzájemně

nebudou pohlížet jako na protivníka a budou řešit spory mírovou cestou, nikoli vojensky. Moskva a Washington by se měly domluvit na tom, že nebudou vytvářet hrozby pro bezpečnost druhé strany. Mezi dalšími požadavky je dle ČTK například nerozmístování raket středního a krátkého doletu, které by mohly zasáhnout území druhé strany. Vojenská cvičení v dohodnutých oblastech u hranic by měla mít omezený rozsah a strany by se o svých manévrech měly pravidelně informovat. Vytvořit by se rovněž měly horké linky pro komunikaci v naléhavých případech. (rj)

Válečný hazardér Stoltenberg

Jens Stoltenberg, generální tajemník NATO, loni 16. prosince po setkání s ukrajinským prezidentem Volodymyrem Zelenským v Bruselu odmítl požadavky Ruska na udělení záruk, že se Ukrajina nepřipojí k Severoatlantické alianci.

Přitom zdůraznil nutnost partnerství tohoto paktu s Ukrajinou.

Stoltenberg tím naprosto jasně odhalil tvář válečného hazardéra, který zároveň zahalasil, že pořád platí rozhodnutí ze summitu NATO z roku 2008, kdy byla přislíbena možnost budoucího členství v Alianci jak Ukrajině, tak i Gruzii. Každý soudný člověk jistě pochopí, že Rusko se této hrozbě oprávněně musí bránit! (jel)

Ruské návrhy Američanům

Rusko 15. prosince předalo USA své návrhy na bezpečnostní záruky ohledně nerozšiřování paktu NATO směrem na východ, které požaduje od Západu. Sdělil to poradce ruského prezidenta Jurij Ušakov. Moskvu navštívila americká diplomatka Karen Donfriedová, jež jednala s náměstkem ruského ministra zahraničí Sergejem Rjabkovem a s šéfem prezidentské kanceláře Dmitrijem Kozakem. „Prezident informoval, že byly na našem ministerstvu

zahraničí předány americkým představitelům konkrétní návrhy, jejichž cílem je vypracovat právní záruky pro zajištění bezpečnosti Ruska,“ sdělil Ušakov po jednání ruského prezidenta Vladimíra Putina s jeho čínským protějškem Si Ťin-pchingem. Putin je připraven okamžitě zahájit jednání. „Vyjádřil naději, že Američané a členové NATO zareagují pozitivně,“ dodal poradce. O závazné záruky požádal Putin amerického prezidenta Joe Bidena

během společného videohovoru. Šéf Bílého domu mu je však odmítl dát a řekl, že každá země má právo si sama vybrat své spojence.

Donfriedová se do Moskvy vypravila z Kyjeva, kde jednala s ukrajinskými lidry. Dle velvyslanectví USA tam potvrdila závazek Washingtonu s ohledem na svrchovanost Ukrajiny a jednala o možnostech, které by vedly k diplomatickému pokroku v současné situaci. (čtk)

Ukrajinské tanky v Luhanské republice na východě Ukrajiny, kde žije ruskojazyčné obyvatelstvo, zabíjejí také bezbranné civilisty

FOTO – ČTK/AP

Migrace jako politický a dokonce vojenský nástroj?

Na hranicích Běloruska a Polska se rozhořel nenápadný, ale o to více nebezpečný konflikt, který by mohl vést ke zcela nepředvídatelným následkům. Kde se vzaly, tu se vzaly, stovky migrantů mířících do Evropy. Polští pohraničníci se jim bodře postavili do cesty, nemajíce v úmyslu vpustit je do jimi vysněného ráje. Ano, přiznejme si, že pro tyto cestovatele je Evropa rájem. Vždyť kde jinde na světě člověk dostane výplatu, aniž by přinesl společnosti alespoň malý užitek. A nejen výplatu, také stravu a střechu nad hlavou. No, kdo by necestoval, že?

V posledních letech Evropa přijímala migranty po stovkách tisíc a stále přijímá, to jen reflektory září pouze na východní hranici

Schengenu. Různé veřejné osobnosti podporovaly v médiích tuto politiku a my byli svědky různých záchranných operací tonoucích běženců v přímém přenosu.

Evropa se pomalu, ale jistě, začala plnit lidmi, kteří přicházeli ze zcela odlišného prostředí, nemajíce v úmyslu přizpůsobit se tomu evropskému, ba naopak. A to vše na účet zde pracujícího obyvatelstva, které začalo být vytěšňováno na okraj hlavních center, dalo by se říci na okraj společnosti. Všichni, kteří se slovem, anebo dokonce činem stavěli proti tomuto jevu, byli veřejně zostuzováni, haněni či dokonce trestáni.

Nyní se ale děje něco zcela opačného. Nyní jsou ponižováni a dokonce ubíjeni migranti, a to také v přímém přenosu. Na bělo-

rusko-polské hranici se začala „malá“ válka. Střelili se, prý slepými. Používají se plynové omračující střely, ledová voda a násilí.

A Evropa? Kde jsou ta srdceryvná prohlášení? Kde jsou ti, kteří dříve s otevřenou náručí vítali tyto cizince. Copak už nejde o lidi, o lidský život běžence?

Nyní slyšíme zcela jiná prohlášení, na první pohled je vidět ten zásadní rozdíl. Nyní jsou Polsku nabízeni policisté jako výpomoc, jako výpomoc proti příchozím. Krásně je zde vidět dvojí metr evropské politiky.

Bývalou německou kancléřkou vyslovené heslo „wir schaffen es (my to zvládneme)“, je nahrazeno obviňováním nejen Běloruska, ale

také Ruska z vyvolávání migrační krize. Jakoby to byly tyto země, které zvaly cizince do Evropy, jakoby to byly tyto země, které platí příchozím střechu nad hlavou, stravu a navíc vyplácejí štědré kapesné.

Jakoby to byly tyto země, které svrhly vlády v Iráku, v Libyi, v Afghánistánu a o to samé se pokoušely v Sýrii. Generální tajemník NATO Jens Stoltenberg dokonce prohlásil, že NATO a EU musí společně čelit tomuto „hybridnímu útoku“ proti spojencům NATO.

V reakci na příchod migrantů Polsko soustředilo na hranicích 15 000 vojáků, tanky, systémy protivzdušné obrany a další těžké

zbraně. Dokonce Velká Británie a Estonsko vyslaly své ozbrojené posily. Vzniká otázka, je toto vše namířeno opravdu proti běžencům? Podle publicisty Andrease Klutha písařího pro agenturu Bloomberg, se tato krize může lehce stát příčinou ozbrojeného konfliktu více států.

Polští pohraničníci střílející směrem na běloruské území mohou zranit anebo dokonce usmrtit běloruského příslušníka. Bělorusko poté osloví svého spojence, Polsko osloví své spojence – a konflikt může začít.

Může být opravdu někomu válka výhodná? Její hrůzy by krutě zasáhly Evropu.

MIROSLAV HAVLÍK

Rusko připraveno utnout ukrajinské provokace

Náčelník ruského generálního štábu Valerij Gerasimov loni 11. prosince prohlásil, že utne jakékoliv provokace Kyjeva a možné ukrajinské pokusy vojensky vyřešit konflikt s proruskými povstalci na Donbase na východě země. Uvedl to na webu listu Kommersant.

„Dodávky vrtulníků, bezpilotních letounů a letadel povzbuzují ukrajinský režim k prudkým a nebezpečným krokům. Kyjev neplní minské dohody. V důsledku se vyostřuje beztak vyhrčená situace na východě té země,“ prohlásil Gerasimov. Jako živý ruský generál odmítl zprávy, že se Rusko chystá vpadnout na Ukrajinu. A na adresu informací o soustřeďování ruských jednotek poblíž ukrajinských hranic poznamenal, že vo-

jenská činnost, která se děje na národním území, nevyžaduje, aby o ní byly vyrozuměny další země.

Mluvčí ruské diplomacie Marija Zacharovová dle agentury Reuters obvinila ukrajinskou vládu, že k oblasti konfliktu stahuje těžké dělostřelectvo. Před novináři prohlásila, že jednání o mírovém urovnání konfliktu na východě Ukrajiny k ničemu nevedou a uvízly ve slepé uličce, protože Kyjev neplní své závazky z minských mírových dohod. Vyhýbá se přímému dialogu s povstalci v Donecku a Luhansku a snaží se svalovat vinu na Moskvu za to, že mírový proces přešlapuje na místě. Náměstek ministra zahraničí Sergej Rjabkov míní, že růst napětí mezi Ruskem a USA kvůli Ukrajině může vést k opakování kubánské

krize z roku 1962. Podle ruského generálního štábu se v bezprostřední blízkosti ruských hranic koná okolo 40 velkých vojenských cvičení NATO a jen americké letectvo loni v listopadu podniklo 30 letů u ruských hranic, což je dvakrát více než v listopadu 2020, dodal deník Vedomosti.

Prezident USA Biden ale vyloučil možnost, že by USA vyslaly vojáky na obranu Ukrajiny, protože země není členem NATO. Očekává brzké jednání zástupců Ruska a zemí NATO o situaci na ukrajinských hranicích. Jednat by se dle prezidenta USA mělo o ruských obavách z rozšiřování NATO a o opatřeních, jež musí být přijata, aby se podařilo „snížit teplotu na východní frontě“.

(rj)

Běloruský prezident Alexandr Lukašenko hovořil s migranty na bělorusko-polské hranici. Vysvětlil jim, že „humanitární koridor“ vedoucí pro ně do výtouženého Německa nebude, což není vinou Běloruska, které tak poté pro mnohé běžence zajistilo repatriční lety zpět do vlasti – např. do Iráku. Na svém území se rovněž postaralo v sociálním centru o jejich ubytování a stravování. FOTO – ČTK/AP (jel)

Chuchelská řež

Jedním z atributů moderního národa je i vlastní vysoké školství. V Koruně české jsme měli univerzitu od roku 1348, založenou Karlem IV. v hlavním královském městě Praze. Historie první naší alma mater je však poněkud komplikovanější, než bychom o ni mohli povědět, že byla čistě vzestupná. Podobnost s dějinami národa a vlasti logicky nemůže být náhodná. Měla své období odnárodňování a také byla jeden čas takřka celá poněkud. Za panování Habsburků došlo roku 1654 k jejímu spojení s jezuitskou klementinskou kolejí do Karlo-Ferdinandovy univerzity.

Teprve obrozené 19. století, probouzející národ k novému životu začalo pro nás navracet též důstojný život učenec. Tato skutečnost se stala realitou v letech 1881 – 82, kdy ji rakouský erár chtěl nechtě musel rozdělit na českou a německou větev. K tomuto kroku přispěl nejen pozitivní postoj tehdejší vedoucí české politické reprezentace (staročeši), podporující c. k. kabinet hraběte Eduarda Taaffeho, ale především soustavně se zvyšující společenský vliv československého živlu, jak se dobově říkávalo, a v neposlední řadě události z posledního červnového týdne roku 1881.

Rozhodnutí totiž bylo pochopitelné trnem v oku Němcům na čele s tzv. buršáckými spolky. První ta-

kové seskupení založili v roce 1815 na univerzitě v Jeně studenti, vracející se z bojů proti napoleonské Francii. Smyslem činnosti mělo být budoucí (vše) německé sjednocení v nacionálně-liberálním duchu. Po revolučním roce 1848 začaly vznikat též mezi německými akademiky u nás (Corpsy).

Právě Corps Austria chystal od pondělí 27. června 1881 oslavy dvacetiletí svojí existence, které měla zahájit demonstrativní jízda Prahou a zasedání v Konviktském sále. Pro hlučné vytrubování připrav celé akce se ani není čemu divit, že naši lidé považovali toto lozmození za provokaci. Na ulici se shromáždil dav českých mladíků. S furiantským posměchem vítali každého přicházejícího buršáka. Do toho vpadli c. k. strážníci, jež je rozehnali. Nelze nepochopit (alespoň v těch časech), že tím se protiněmecké nálady jen vystupňovaly. V následujících událostech sehrál důležitou úlohu inzerát v Národních listech, upozorňující na další setkání zmíněného spolku „Austria“. Maskované jako nevinný výlet německých romantiků, ačkoliv šlo o velkoněmeckou manifestaci v tehdy mimopražské Chuchli, ryze české obci.

Dne 28. června byli buršáci na svou exhibici řádně organizačně připraveni. K zábavě vyhrávala zamluvená vojenská kapela c. k. 36. pěšího pluku. Zkrátka předchůdci

dnešního Posseltova Sudetoněmeckého landsmanšaftu, jak se sluší a patří. Náladu pokazil příchod českých vlastenců. Ti se usadili na zahradě zdejší horní výletní restaurace. Spustili naše písně (mj. Hej, Slované), načez Němci vypravili deputaci na c. k. místodržitelství, aby vyslalo další „ochranou asistenci“. Tak k nachystanému četnictvu z Chuchle a Zbraslavi přibýly posily z Prahy, i když ani to v důsledku nestačilo. Češi pokračovali zpěvem rakouské

hymny, vyzívající Němce ke vzdání pocty panujícímu domu habsbursko-lotrinskému, odmítající tím preferování Německého císařství a velkoněmeckého šovinismu. Když toto učinili, vypadlo to na uklidnění vyhrčené situace. Osud chtěl ale jinak. K večeru za nevyjasněných okolností přilétl do skupinky buršáků kus dřeva. Naopak mezi Čechy měla dopadnout sklenice. Ať tak, nebo onak „Chuchelská řež“ začala. Typické hospodské zbraně, sklenice a láhve, létaly vzduchem.

Němci, „z nichž někteří byli sklenicemi raněni, kryli se stolicemi, a pádili k parníku, kamž je shluklý lid pronásledoval. Jedna část prchajících skryla se v lese, jiná prchala až do Radotína, odkáž se teprve druhého dne ráno do Prahy po dráze vydala.“

Na pamník s buršáky čekaly také v Praze u vltavského nábřeží mezi ulicí Myslíkovou a novostavbou Palackého (Podskalského) mostu „četné davy“, rozháněné policií. Sladovník Jan Bartoš a účetní Gu-

stav Augustini jsou zatčeni. Nepokoje pokračovaly následujícího dne. 19.00: Na Příkopech se ukázkově proměňují dva němečtí hejskové před Čechy. Stav – Češi bití pendreky strážníků a magistrátní pisár Jaromír Paclt, „který si hvízdáním ulevoval“, zatčen. 20.00: před německým kasinem Češi zpívají národní písně. Stav – rozeznání policií. 21.00: demonstrace před německým divadlem. Stav – zatčeno 22 lidí.

Reakce tehdejších čelních staročeských politiků byly rozporuplné, ba přímo negativní. Aby ne. Při jejich zastoupení ve vídeňské vládě těžko mohli aplaudovat nějakému radikalismu. Bílé límečky se vůbec často distancují od činů, které dávají jejich změkčilým diplomatickým požadavkům váhy. Protože bez nich by všechna slova byla pouze něčím, na co není třeba brát ohled. Nečeská propaganda celou záležitost podle očekávání vykreslila co „řádění českých nacionálů“. Některé detaily zamlčela, jiné zvýraznila, jak to známe dodnes. Nebýt ovšem takového národního vystupování, byli bychom pravděpodobně nesvéprávným přívěskem, již zcela pogermánštěné Říše rakouské... Tu se chystá v přítomnosti nahradit či spíše už nahrazuje další říše, nyní s názvem Evropská unie.

VLADIMÍR MLEJNECKÝ

Stranu 7 připravil a redigoval Jan Jelínek

Kruh občanů České republiky vyhnaných v roce 1938 z pohraničí

Příběh číslo 1

Nerada vzpomínám na pobyt v bývalých Sudetech, zvláště pak na ty hrozné poslední měsíce, které jsme tam prožívali od anšlusu Rakouska. Pracovala jsem ve Falknově nad Ohří jako poštovní zaměstnankyně. Opouštěli jsme pracoviště 30. září 1938, odjížděli jsme posledním vlakem, nechali jsme tam vše, měli jsme jen nejnějnější věci v příruční kabelce. Běda těm, kteří se tam museli vrátet pro nábytek, ti si něco zažili. Vždyť už poslední měsíc – září – jsme se báli jít do bytu, spali jsme na podlaze v ústředně. Nejohroženější dny byly po 20. září. Stále vidím těch sedm rakví vystavených v bývalé české škole v Chebské ulici. Sedm zavražděných četníků z okolí, někteří měli vytrhané nehty. Nejhorší boje byly v Habartově.

Měli jsme stálé spojení s kolegy v Aši. Ti si také zažili svoje. Právě ve dnech po 20. září přepadli ordneři poštu, zaměstnance vyhnali, cestou k nádraží po nich plivali, fackovali je, odvezli do Selbu. Celé dva měsíce byli nezvěstní. Mezi ordnery byli také naši němečtí spoluzaměstnanci.

Bylo toho mnohem víc, ale ty nejohroženější zážitky jsem tu vypsal. Můžeme odpustit, snad i zapomenout, ale rozhodně se nemůžeme omlouvat, neboť víme, že Němci vše vyvolali. Nikdy at se nevrátí, protože za pár let by se to mohlo opakovat ještě hůře.

A. Knopfová, tehdy Sokolov

Příběh číslo 2

Naše rodina žila v Petrohradě u Podbořan od roku 1914. Otec tam byl úředníkem na panství hraběte Czernina. V roce 1922 jsme se přestěhovali do vesnice Brody u Podbořan. V červnu 1927 otec náhle zemřel. Matka z toho vážně onemocněla a byli jsme s bratrem na všechno sami. Pro nás se poměry hodně změnily, zvláště po stránce finanční.

Na základě mobilizační výzvy čeští muži s nadšením nastupují k plnění vojenských povinností a loučí se s rodinami, aby bránili vlast

V roce 1938 jsem jezdila do obchodní školy, bratr byl na vojně v Rakovníku.

Před záborem začalo velké stěhování všemi možnými prostředky, jak se dalo, auty, traktory. Měli jsme slíbený podnájem u tety v Praze, ale nepodařilo se nám sehnat dopravu. Tak nás 6. října okupovala německá armáda.

Za pár dní nás přišli ordneři přemlouvat, abychom neoptovali pro

Praha – ulice 28. října 1938. V čele sokolského průvodu naplánovaného na Den památky Mistra Jana Husa, pochodují náčelnice Marie Provazníková, starosta Dr. Stanislav Bukovský a místostarosta František Nimshaus. „Na zdar!“ a jásot Pražanů. „Hraničáři“ upozorňují na těžkou, přímo bojovou situaci v pohraničí, kde čeští vlastenci musí čelit henleinovské zlosti a nenávisti. M. Provazníková (v létě 1948 odešla do exilu, zemřela v USA v r. 1991), Dr. Bukovský (zatčen v akci „SOKOL“ 8. 10. 1941), deportován do Auschwitz, kde je zavražděn 8. 10. 1942), F. Nimshaus (zatčen v rámci akce „SOKOL“ 8. 10. 1941. Ubit k smrti v Auschwitz 18. 2. 1942).

ČSR. Tedy matku, neboť mně bylo teprve šestnáct let. Ne, řekla jsem mamince, přece jsme Češky. Tak nám oznámili, že se musíme vystěhovat. Ale kam? Teta v Praze nám sdělila, že byt už je obsazený. Bratr v Rakovníku nám však našel nouzový jednopokojový byt v Kněževsí u Rakovníka, a tam jsme žili až do konce války.

Melanie Dolejšová, tehdy Brody u Podbořan

Příběh číslo 3

Bydleli jsme v Chomutově na Kodaňské ulici, takže jsme viděli, co se dělo v dílnách ČSD. Pamatuji se, jak Masarykova škola volala o pomoc. Chlapi v dílnách ČSD popadli do rukou, co se dalo, a běželi škole na pomoc; ta byla obklíčena ordnery, kteří měli v rukou řetězy a vyzbrojeni byli všim možným. Policie na vše sama nestačila.

Ordneři přepadali osamělé chodce, věšeli je na stromy, rozpárali jim břicha. Nebo vypichovali oči, to si budu pamatovat do smrti. Já sám jsem jednou vyběhl z bytu, ale dole pod schody jsem byl chycen za rameno, dostal jsem ránu

mi už zůstalo. Se sluchem to bylo ještě horší. Dostával jsem pak deset dní v nemocnici injekce a dalších deset injekcí doma. Od té doby jsem měl ve škole potíže, špatně jsem slyšel, vyslovování mi dělalo obtíže. Když jsem nemohl vyslovit odpověď a naznačil, že to napíši, dostával jsem pětku, přestože jsem to uměl.

Pak jsme museli Chomutov opustit. Otcí byl v poledne přidělen otevřený vagon a hned začali s matkou vozit na dvoukoláku naše věci. Muselo se objíždět až do města, teprve pak se dostali na nákladové nádraží. Nakládali až do půlnoci, ráno že to doloží. Když ráno přijeli, vagon už byl pryč. Během tří týdnů, co byl vagon na cestě, byl vykraden, navíc vše bylo promočené, tak toho moc nezbylo. Takže jsme skoro o vše přišli a nikdy žádnou náhradu nedostali. Já pak mám na ordnerské řádění památku na celý život!

Ladislav Skalický, tehdy Chomutov

Příběh číslo 4

Ve svých dvaceti letech jsem se také stal obětí nacistického vpádu do našeho pohraničí. Již od počátku září 1938 začali i v mém rodišti v Louce u Litvínova a v Mostu řádit henleinovci. Pořádali různé srazy, přepadávali české úřady i občany. Naši četníci, většinou starší lidé, nestačili v mnoha případech udržovat klid a bránit české občany. Od školních let jsem cvičil ve Střelecké jednotě v Louce. Naše jednotka měla krásný, hedvábím vyšívaný praporek: na jedné straně sokol s rozevřenými křídly držící terč se dvěma zkříženými puškami a lipovými listy, na druhé straně heslo – Pravda vítězí.

V mobilizaci v září 1938 byli naši bratři požádáni místní četnickou stanicí o spolupráci v zákrocích proti henleinovským provokacím. Spolu s námi se zúčastnili akcí i členové Sokola. Také jsme dělali na lesních silnicích stromové zátarasy, ale jak se ukázalo, bylo to zbytečné. Rodiče a mnoho českých občanů se připravovalo s malými ručními vozíky, naloženými přikrývkami a nádobím, na odchod do vnitra Čech, ale nebylo kam. Tak naši zůstali na místě.

2. listopadu 1938 v noci mezi 1. a 2. hodinou někdo silně zabouchal na dveře našeho bytu (bydleli

jme v hornických koloniích, otec i můj starší bratr byli horníci). Otec otevřel a do bytu nám vtrhlo šest ozbrojených esesmanů s napařazenými puškami s bodáky. Začali nám převracet náš skromný jednopokojový byt a obrázek našeho T. G. Masaryka shodili ze zdi a rozšlapali. Hned se ptali otce: „Wo ist Ihr Sohn?“ Já jsem již nespál, probudil mě jejich kravál. Otec se mě snažil bránit, ale odstrčili ho. Jen jsem stačil vzít si boty a blůzu a již mi dali železka na ruce. Krátce jsem se rozloučil s matkou a otcem a hned mě spoutaného odvedli k obecnímu úřadu, kde již stáli další bratři čelem ke zdi a s rukama nad hlavou. Za chvíli přivedli i mého staršího bratra Jana, který byl již ženatý a nebydlel s námi. Za námi stálo několik esesmanů se samopaly. Potom jsme byli donuceni nasednout asi do tří vojenských nákladních aut, vždy po šesti vedle sebe, a za námi

Německá rukávová páska pro úderní oddíl SdP s nápisem ORDNER

a před námi asi tři esesmani v dlouhých vojenských pláštích a v rukou samopaly.

Odvezli nás do mostecké věznice na náměstí. Sem svázeli také židovské občany i německé sociální demokraty (říkali jim Atusáci). Byli to většinou starší lidé.

V malé cele, kde jsem byl, nás bylo dvanáct. Němečtí dozorcí nám hned zakázali, abychom mezi sebou mluvíli česky. Zvláště byl uvězněn tajemník naší obce Louka. Dali ho do tmavé komory velikosti asi 1,5 x 1,5 m, jen s trochou slámy na zemi. Chodili jsme okolo jeho cely na dvůr na hodinu na vzduch. Museli jsme chodit v kruhu, bez opasků a přidržovat si kalhoty. Jeden den se na schůdkách věznice objevilo asi pět vysokých důstojníků wehrmachtu a dívali se po nás. Najednou dozorcí zavolali jednoho německého sociálního demokrata a on vešel na schůdky, kde ho jeden z důstojníků hned objal. Byl to jeho bratr, a tak ho museli hned propustit.

Postupně nás volali k výslechu, kde sedělo asi šest hodnostářů SS. Židovští občané byli pak odvázeni do terezínské pevnosti. V naší cele byli dva Židé. Jeden hodně starý, ředitel cukrovaru, nepamatuji si už jeho jméno, a druhý jménem Kohn, velmi bohatý velkoobchodník z Mostu. Zaměstnával jen německé občany.

Mezi sebou jsme moc nemluvíli, byli jsme všichni zaraženi a čekali to nejhorší. Jen jsme mysleli na naše nejbližší. Můj starší bratr byl v jiné cele, bylo to asi ve 2. patře.

V listopadu byla velká demonstrace henleinovců na náměstí v Mostě, kde měli tribunu umístěnou hned pod věznicí. Dozorcí nám dali na vědomí, že se nikdo nesmí objevit v okénku (velikost asi 30 x 40 cm), jinak že bude zastřelen. Dále že bude mluvit Rudolf Hess, nevím už, jak ho titulovali.

My jsme to vyřešili tím, že jsme asi 1,5 m od okénka nastavili na sebe dvě postele (železné s prkny) a kdo měl odvahu, podíval se na ten hluk venku, kde bubnovali a nadávali Čechům. Byl to asi skutečně Rudolf Hess, když jej vyvolávali vedle jiných jejich řečníků. Kdyby tenkrát otevřeli vrata věznice, tak nás určitě zmlátili, že by z nás nic nezbylo, jak byli zfanatizováni.

Protože naši rodiče žili v převážně německé obci, kde byli staré selské rody, a než nastoupil Hitler a henleinovci, velice dobře se Němci s Čechy snášeli, obrátil se otec na jednoho sedláka, jehož syn byl advokát. Ten svým vlivem (byl od začátku v Henleinově straně) vymohl, že mě a bratra Jana propustili z vězení. Měli jsme se však každý týden hlásit na gestapu. Já byl propuštěn koncem listopadu, bratr Jan až za dva měsíce.

Po jeho propuštění jsme uprchli do Čech. Přeběhli jsme u obce Leňšice do Loun. Spali jsme několik dnů v altánu v lounském parku, kam nám nosil jídlo městský strážník pan Kratochvíl. Po několika dnech jsme se pěšky vydali na Kladno hledat práci.

Bratr se tam usadil v Libušíně u Kladna, kam se za ním dostala i jeho žena. Já jsem pak odešel hledat zaměstnání do Mnichovic u Říčan, kam byl jako železničář přemístěn švagr.

Karel Švamberg, tehdy Louka

Dne 1. 12. 2021 uběhlo deset let od úmrtí JUDr. Jaroslava Webera, prvního vydavatele a spolupracovníka Slovanské vzájemnosti. Cest jeho památce!

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST č. 260/2022, cena 10 Kč.
Zakladatel: prof. Ing. Břetislav Chvála, Dr.Sc.

Vydavatel: Slovanský výbor ČR.
Redakční radu řídí: Docent RNDr. Jan Minář, Dr.Sc.
Členové rady: Miroslav Havlík, Eva Holečková, Jan Jelínek, Čeněk Milan Kadlec a Nataša Weberová.

Distribuci vede Alena Grospičková.
Na Slovanském výboru jsou úřední hodiny ve čtvrtek od 10 do 15 hodin.
Redakce a administrace: Slovanský výbor ČR, Politických vězňů 9, 111 21 Praha 1, III. patro, kabinet č. 147, tel. 607 715 152,
internetová adresa: www.slovanskyvyborcr.cz (jejím redaktorem je Miroslav Havlík).

Adresa e-mail: slovanyborer@volny.cz.
Příspěvky zaslané redakci nemusí vždy vyjadřovat její stanovisko.
Redakce si vyhrazuje právo úpravy příspěvků. Úzavěrka čísla dne 28. 12. 2021.
Časopis registrován na MK ČR pod reg. č. 8038.ISSN-1212-3315.